

Datum
2021-03-11
Vår referens
Vera Lazarevic

Tjänsteskrivelse

vera.lazarevic@malmö.se

Remiss Finansdepartementet - Jämlikhetskommissionens betänkande En gemensam angelägenhet SOU 2020:46 Svar senast 2020-04-01 KN-2021-807

Sammanfattning

Jämlikhetskommissionen har haft i uppdrag att föreslå åtgärder som kan utjämna skillnader i uppväxtförhållanden, utbildning och arbetsvillkor. I uppdraget har det också ingått att förslå åtgärder som stärker enskildas ställning gentemot starka ekonomiska intresse.

Kulturförvaltningen har ombetts att lämna synpunkter på avsnitten kring kulturskolor och kulturliv och ställer sig positiva till förslagen i betänkandet avseende dessa två sektorer.

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

1. Kulturnämnden godkänner förslag till yttrande

Beslutsunderlag

- En gemensam angelägenhet volym 2, SOU 2020:46
- En gemensam angelägenhet volym 1, SOU 2020:46
- Remissmissiv - Jämlikhetskommissionens betänkande En gemensam angelägenhet SOU 2020:46
- Följebrev - Jämlikhetskommissionens betänkande En gemensam angelägenhet, SOU 2
- G-Tjänsteskrivelse-jämlikhetskommissionens betänkande
- Förslag till yttrande

Beslutsplanering

Kulturförvaltningens Ärendeberedning 2021-03-01
Kulturnämndens Ordförandeberedning 2021-03-09
Kulturnämndens arbetsutskott 2021-03-18
Kulturnämnden 2021-03-30

Beslutet skickas till

[Här skriver du vem beslutet ska skickas till efter att protokollet är justerat, ange funktion eller organisation. Uppgifterna överförs till protokoll och protokollsutdrag. I fliken expediera till, på ärendekortet, anger du fullständiga uppgifter som exempelvis e-postadress, som en information

till nämndsekreteraren . Om beslutet inte ska expedieras, kan denna text och rubrik tas bort.]

Ärendet

Bakgrund

Sverige har i internationell jämförelse relativt små skillnader i inkomster och levnadsförhållanden. Däremot har inkomstskillnaderna ökat mer i Sverige än i andra OECD-länder sedan mitten av 80-talet. Inkomstskillnaderna mellan utrikes födda och individer födda i Sverige har ökat de senaste decennierna, liksom skillnaderna mellan olika delar av landet. Mäns och kvinnors inkomster närmar sig varandra, men betydande skillnader kvarstår fortfarande.

Jämlikhetskommissionen har, mot denna bakgrund, lämnat förslag som syftar till att långsiktigt öka den ekonomiska jämlikheten och öka möjligheterna till social rörlighet.

Uppdraget från Regeringen som kommissionen fick var att:

- Föreslå åtgärder som kan bidra till att utjämna skillnader i uppväxtförhållanden, samt i möjlighet till god utbildning och arbete med goda arbetsvillkor.
- Överväga åtgärder som stärker den enskildes rätt i förhållande till starka ekonomiska intressen.
- Lämna förslag till andra jämlikhetsskapande åtgärder

Kommitténs arbete ska också bidra till ökad jämställdhet och en förbättrad integration samt förstärka arbetet för en jämlik hälsa.

Kulturnämnden har ombetts av kommunstyrelsen att lämna synpunkter på avsnitt 8.7 om kulturskolor och avsnitt 10.7 avseende kulturliv.

Kulturskolor

Kommissionens betänkande:

Något lagstadgat krav på kulturskolor i landets kommuner finns inte i dag, men sådana finns trots det i de allra flesta kommuner. Kulturskolorna har dock spelat och spelar ännu en viktig roll för utvecklingen av barns och ungdomars kulturintresse. Barn och unga med föräldrar med längre utbildning är överrepresenterade i kulturskolorna. Bland elever med utländsk bakgrund finns en underrepresentation, men skillnaderna minskar med den tid som personerna varit i landet. Flickor deltar i högre utsträckning än pojkar.

Den totala kostnaden för kulturskolorna i landet uppgår till 2,6 miljarder kronor. Den har varit stabil under senare år men sjunkit i relation till antalet barn i de aktuella åldrarna. Den genomsnittliga årliga elevavgiften uppgick år 2018 till omkring 1 400 kronor. En ansträngd ekonomi i den kommunala sektorn gör att kulturskolornas framtid nu inte är säkerställd. Detta kan motivera ett statligt budgettillskott, som då bör villkoras på att verksamheten på ett tydligt sätt söker utövare från annan social bakgrund än den som av tradition dominerat.

De ekonomiska konsekvenserna av förslaget beror av ambitionsnivån. En knappt tioprocentig ökning av den totala budgetramen, eller 200 miljoner kronor, framstår som rimlig. Den faktiska anslagsförbrukningen blir avhängig av i vilken utsträckning man lyckas utveckla former för att engagera nya grupper av elever.

Förslag från kommissionen: Kulturskolorna ses som en del av det allmänna utbildningssystemet. Ett statligt stöd införs, villkorat på att kommunerna visar hur man via kulturskolorna avser att nå nya grupper av kulturutövare.

Synpunkter från kulturförvaltningen:

Kulturnämnden anser att man bör införa ett riktat statligt lagförslag, i likhet med bibliotekslagstiftningen. Detta är angeläget och kulturförvaltningen har arbetat för frågan genom Kulturskolerådet. Införandet av ett statligt stöd är dock också viktigt för att möjliggöra för Kulturskolan att nå nya grupper av kulturutövare.

Malmö Kulturskola tillsammans med kulturnämndens övriga verksamheter menar att genom riktade satsningar kan likvärdig tillgång till kulturell delaktighet för barn och unga säkras i ännu högre grad. Med ett statligt lagförslag och ett kompensatoriskt förhållningssätt tillförsäkras en likvärdig tillgång till kulturell delaktighet för barn och unga som bidrar till barnens kulturella allemansrätt.

Kulturnämnden arbetar aktivt för att stärka representationen och öka gemenskap inom staden, främst med Tvåornas Kör och El Sistema som verktyg. El Sistema engagerar barn i områden med socioekonomiska utmaningar, att spela ett instrument på sin skola och genom att kulturskolan finns i barnens närområde och vardag sänks trösklarna för de barn som står längst ifrån sina rättigheter. Uppföljning har visat att deltagande i kulturskolan ökar barnens prestationer i skolan. En utveckling som kulturskolan hoppas på är att använda de positiva erfarenheterna från El Sistema och utveckla detta koncept till fler konstformer och platser. Ett riktat statligt stöd skulle därmed ge större möjlighet för fler barn och unga att ta del av kulturskolans verksamhet och därmed också motverka barn och ungas utanförskap.

Kulturliv

Kommissionens betänkande:

Som det första av de av riksdagen beslutade kulturpolitiska målen sägs att kulturpolitiken ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor. Uppföljningar och utvärderingar av kulturpolitikens resultat visar dock stabila mönster av traditionell kulturkonsumtion, starkt beroende av utbildning och i viss mån inkomst. Kulturdeltagandet är högre i städerna.

Liksom på många andra områden grundläggs intressen och beteendemönster under uppväxtåren. Den som inte har utvecklat ett kulturintresse kring tjugårsåldern har svårare att komma över trösklarna till ett kulturaktivt liv senare i livet.

En viktig del av det statliga kulturstödet är numera regionaliserat inom ramen för den så kallade kultursamverkansmodellen. Denna har hittills varit framgångsrik i den meningen att de totala anslagen till kulturen till följd av matchningskrav har ökat. Staten skulle dock kunna ställa högre krav på uppsökande verksamhet med sikte på att generera nya användar- och utövargrupper. Därutöver bör kvalificerade (kausala) utvärderingar av gjorda insatser genomföras för att skapa en bild av de faktiska effekterna av offentliga insatser. Liksom på andra områden kan man förvänta sig starkare effekter av insatser i tidiga åldrar. Kulturrådet och Myndigheten för kulturanalys bör gemensamt få i uppdrag att utveckla indikatorer på framgång vad avser uppsökande kul-

turverksamhet och genomföra utvärderingar med dessa som grund.

Förslag från kommissionen: Kraven på att kulturpolitiken ska vara uppsökande skärps. Den förda politiken utvärderas med avseende på detta mål.

Synpunkter från kulturförvaltningen:

Förslaget ligger i linje med Malmö stads kulturpolitik där alla invånare ska ges likvärdiga möjligheter till deltagande, inflytande och medskapande i stadens kulturliv. Att ha nära till tillgång till kultur men också få möjlighet att själv utöva och skapa ska vara möjligt för alla oavsett bakgrund, ålder och var de bor.

Som konstateras i kapitel 17.3.6 grundläggs kulturintresse liksom många andra av vuxenlivets vanor i barn- och ungdomsåren. *"Eget kulturutövande utvecklar färdigheter som är användbara både i arbetslivet och livet utanför arbetsmarknaden, som att tala inför publik, samspela med andra i grupp och så vidare"*. En ytterligare effekt, viktig att belysa vad gäller uppsökande kulturverksamhet, är kulturens roll som skyddsfaktor för barn och unga i områden med socioekonomiska utmaningar. Att ges tillgång till delaktighet och meningsfulla, trygga sammanhang i sitt närområde ökar deltagandet i samhället vilket i förlängningen bidrar till att stärka representationen.

För att komplettera snedrekryteringen till de konstnärliga utbildningarna krävs alternativa vägar och stödssystem för konstnärligt utövande, samt ett systematiskt uppsökande arbete. Kunskap om var kulturell närvaro saknas, den demografiska utvecklingen och socioekonomiska förutsättningar, är grundläggande. Malmö Kulturförvaltning arbetar exempelvis med en kulturell allemansrätt och verksamhet som Kulturdriven utveckling, som arbetsmetoder för mångfald och inkludering inom kulturen. Malmö Stad har även inrättat nya stödformer som syftar till medskapande och samarbete mellan professionella kulturaktörer och medborgare.

För att kunna erbjuda ett relevant kulturutbud och möjlighet till bred delaktighet är det samtidigt av stor vikt att främja det fria kulturlivet, för att förstärka konstnärlig förnyelse och bred representation.

Ansvariga

Pernilla Conde Hellman Kulturdirektör